

การประชุมผู้ว่ากลุ่มธนาคารทั่วประเทศ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2510

ณ ศาลาประชาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช

วันที่ 24 - 29 พฤษภาคม 2510

หัวข้อคำบรรยายเรื่องธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

วันที่ 25 พฤษภาคม 2510 เวลา 9.00 - 12.00 น.

ผู้บรรยาย นายจำเนียร สารนาท ผู้จัดการธนาคารเพื่อ

การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ข้อความเบื้องต้น

โดยที่รัฐบาลมีความประสงค์ขยายการให้สินเชื่อเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกรในทิวเขา จึงได้จัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อ 20 กรกฎาคม 2509 คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารนี้ตามความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ตั้งแต่ 1 กันยายน 2509 คณะกรรมการธนาคาร โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้แต่งตั้งผู้จัดการของธนาคาร ตั้งแต่ 19 กันยายน 2509 ภายในระยะเวลาอันสั้น คณะกรรมการนี้ได้พิจารณากำหนดขอบข่ายอันจำเป็นในการบริหารและการดำเนินงานของธนาคารขึ้นไว้โดยเหมาะสมและรัดกุม

ธนาคารนี้เป็นรัฐวิสาหกิจ กำหนดทุนเรือนหุ้นไว้หนึ่งพันล้านบาท แบ่งเป็นสิบล้านบาท มีมูลค่าหุ้นละหนึ่งร้อยบาท โดยให้ธนาคารขายหุ้นให้แก่กระทรวงการคลัง เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร สถาบันการเงิน หรือบุคคลอื่น ๆ ในเวลานี้ ธนาคารมีทุนค่าหุ้นที่ชำระแล้ว 148 ล้านบาท เป็นหุ้นที่กระทรวงการคลังถือ 142 ล้านบาท และหุ้นที่สหกรณ์ถือ 6 ล้านบาท

ธนาคารนี้ดำเนินงานใหญ่เงินแก่เกษตรกรโดยตรงสำหรับใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร และให้เงินแก่สหกรณ์การเกษตรสำหรับใช้ดำเนินงานเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร ในทิวเขาเมื่อมีกฎหมายรับรองกลุ่มเกษตรกรให้เป็นนิติบุคคลและดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพของเกษตรกร ธนาคารนี้จะพิจารณาให้เงินแก่กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวนี้ด้วย

ธนาคารรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์และประเภทประจำ ทั้งจากลูกค้าผู้กู้ของธนาคารและจากบุคคลอื่น ๆ ทั่วไป

การรับโอนกิจการของธนาคารเพื่อการสหกรณ์

ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการสหกรณ์ พุทธศักราช 2486 พ.ศ. 2509 ให้โอนบรรดาทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์ หนี้สิน ความรับผิดชอบ ธุรกิจ พนักงานและลูกจ้างของธนาคารเพื่อการสหกรณ์ ไปยังธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ให้เสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่

พระราชบัญญัตินี้ไว้บังคับ (ภายใน 16 มกราคม 2510)

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้รวมเข้ากับธนาคารเพื่อการสหกรณ์ เตรียมการโอนกิจการดังกล่าวอย่างเร่งรัดตั้งแต่ 21 กันยายน 2509 เป็นต้นมา และได้จัดรับโอนกิจการเสร็จเมื่อ 31 ตุลาคม 2509 (ใช้เวลาประมาณหนึ่งเดือนกับสิบวัน)

การใหญ่เงินแกสหกรณ์การเกษตร

ธนาคารนี้ได้รับรองดำเนินงานใหญ่เงินแกสหกรณ์การเกษตรสืบจากธนาคารเพื่อการสหกรณ์ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2509 เป็นต้นมา การใหญ่เงินรายใหม่แกสหกรณ์การเกษตรตลอดปี 2509 มีจำนวนรวม 78 ล้านบาท ในปีเดียวกัน ธนาคารได้รับชำระหนี้เงินกู้จากสหกรณ์การเกษตรรวม 103 ล้านบาท เมื่อสิ้นปี 2509 ธนาคารนี้ได้ใหญ่เงินแกสหกรณ์การเกษตร 9,639 สหกรณ์อยู่เป็นจำนวนรวมทั้งหมด 208 ล้านบาท สหกรณ์ดังกล่าวนำเงินกู้ที่ได้รับจากธนาคารไปใช้ใหญ่แกเกษตรกรที่เป็นสมาชิกอีกต่อหนึ่งเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร

ในปี 2510 คาดว่า ธนาคารจะได้รับชำระหนี้เงินกู้จากสหกรณ์การเกษตรประมาณ 115 ล้านบาท และธนาคารจะให้เงินกู้ใหม่แกสหกรณ์การเกษตรในปีนี้ได้อีกประมาณ 128 ล้านบาท เมื่อเทียบกับการให้เงินกู้ใหม่แกสหกรณ์การเกษตรในปี 2509 จำนวนเงิน 78 ล้านบาท ในปี 2510 นี้จะเพิ่มขึ้นประมาณ 50 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 64 ล้านบาท ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตรขยายรับเกษตรกร เขาเป็นสมาชิก เพื่อได้รับความช่วยเหลือในเรื่องเงินทุนประกอบอาชีพเพิ่มเติมขึ้นอีกตามสมควร

การใหญ่เงินแกเกษตรกรโดยตรง

เงินที่ธนาคารให้แกเกษตรกรโดยตรงในระยะแรกนี้ คือ เงินระยะสั้นและระยะปานกลาง สำหรับการเกษตร เงินระยะสั้นได้แก่เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานเกษตรสำหรับอุปกรณ์ผลิตหนึ่ง ๆ เช่น ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาฆ่าศัตรูและโรคพืช และค่าจ้างเกี่ยวกับการเกษตร ตลอดจนค่าซื้อหมู เป็ดไก่ ลูกปลา และอาหาร เพื่อเลี้ยงขาย เป็นต้น มีกำหนดให้ชำระคืนภายในในรอบ 12 เดือน ส่วนเงินระยะปานกลางได้แก่เงินเพื่อลงทุนในสินทรัพย์การเกษตรซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์ได้หลายปี เช่น บุกเบิกที่ดินที่ถือครองทำคั้นน้ำหรืองานปรับปรุงที่ดิน ซื้อสัตว์โรงงาน ซื้อเครื่องสูบน้ำ หรือเครื่องมือขนาดใหญ่ เกวียน เรือลำเลียง ตลอดจนลงทุนในการเลี้ยงปลุสัตว์ หรือชุดบ่อเลี้ยงปลา เป็นต้น มีกำหนดให้ชำระคืนเป็นงวดรายปีให้เสร็จภายในสามปี

เกษตรกรมีความต้องการเงินระยะสั้นและระยะปานกลางอยู่โดยทั่วไป เพราะเป็นปัจจัยสำคัญมากในงานเกษตรในปัจจุบัน ฉะนั้น ในระยะแรกธนาคารจึงมุ่งให้เงินกู้สองประเภทนี้แกเกษตรกรก่อนเงินกู้ประเภทอื่น ๆ

ในการให้เงินทั้งสองประเภท จำเป็นต้องอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรตลอดจนติดตามดูแลการใช้เงินอย่างใกล้ชิดและรวดเร็ว ทั้งพนักงานของธนาคารต้องร่วมมือกับพนักงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อแนะนำเกษตรกรผู้ให้ไว้วิญญูติการเกษตรให้โดยลคคีขึ้นควย ฉะนั้น ธนาคารจึงต้องตั้งสาขาขึ้นประจำจังหวัดต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานให้เงินกู้สองประเภทนี้แกเกษตรกรโดยตรงในท้องถิ่น ๆ

การที่ธนาคารนี้ใหญ่เงินระยะสั้นและปานกลางแก่เกษตรกรนั้น มีประโยชน์เพียงครั้งหนึ่งคราวเดียว ตรงกันข้าม เกษตรกรลูกค้าซึ่งปฏิบัติถูกต้องตามข้อบังคับและระเบียบของธนาคาร จะขอรับเงินกู้จากธนาคารได้ ทุกโอกาสที่ต้องการเงินทุนสำหรับใช้ดำเนินงานเกษตรตลอดจนใช้จ่ายงานเกษตร เพราะธนาคารนี้ปรารถนา ทำนุบำรุงให้เกษตรกรลูกค้ามีรายไ้มากขึ้นและมีฐานะเติบโตขึ้นตามลำดับ เหตุนี้ธนาคารจึงจำเป็นต้องสอบสวน คัดเลือกให้โดยมีลักษณะถูกต้องสมควร เพื่อจัดขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขาไว้ตั้งแต่แรกเพื่อใหญ่เงินใดตลอดไป เมื่อเกษตรกรได้รับการสอบสวนขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขาไว้ครั้งหนึ่งคราวเดียวเท่านั้นแล้ว จะกู้เงินจาก ธนาคารไปใช้ในงานเกษตรในโอกาสต่อ ๆ ไปได้โดยสะดวกเป็นอันมาก

ผู้บรรยายได้แจกอนุสาร "คำชี้แจงการให้เกษตรกรกู้เงินระยะสั้นและระยะปานกลางสำหรับการเกษตร" แก่ผู้เข้าประชุม และได้บรรยายประกอบอนุสารนั้นตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของผู้ที่จะขอเงินระยะสั้นและระยะปานกลางสำหรับการเกษตร
2. การขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา
3. ลูกค้าประจำสาขาจะกู้เงินระยะสั้นและระยะปานกลางไปทำอะไรได้บ้าง
4. ระยะเวลาของการชำระคืนเงินกู้
5. จำนวนของเงินกู้อย่างหนึ่ง ๆ และจำนวนขั้นสูงของเงินกู้
6. หลักประกันเงินกู้
7. การตรวจเช็คและแนะนำการใช้เงินกู้
8. ดอกเบี้ยเงินกู้
9. การชำระหนี้เงินกู้
10. การผ่อนชำระหนี้เงินกู้

(ในการบรรยายแต่ละหัวข้อ ผู้บรรยายได้ให้โอกาสผู้เข้าประชุมซักถามอย่างกว้างขวาง และได้ชี้แจงตอบข้อซักถามโดยละเอียด)

ควรกล่าวด้วยว่า ในเวลานี้ยังมีใครประกาศใช้กฎหมายว่าควบคุมเกษตรกรหรือกลุ่มอาชีพ ใดก็ตาม เมื่อธนาคารนี้ดำเนินงานใหญ่เงินแก่เกษตรกรโดยตรงในท้องที่ใด ก็ได้สอบสวนคัดเลือกรายชื่อของกลุ่มชาวนา กลุ่มเกษตรกร และสมาคมชลประทานราษฎร เขาเป็นลูกค้าประจำสาขาของธนาคารในลำดับ ก่อนเกษตรกรอื่น ๆ เมื่อธนาคารใหญ่เงินเป็นรายคน

การให้บริการแก่ลูกค้า

(1) ก่อนการสอบสวนคัดเลือกรักเกษตรกรขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา สาขาของธนาคาร ส่งพนักงานสนามออกไปประชุมกลุ่มผู้ขอขึ้นทะเบียนในละแวกบ้านของเกษตรกรเหล่านั้นเอง เพื่ออบรมชี้แจงวิธีดำเนินงานใหญ่เงินของธนาคาร และความรับผิดชอบของลูกค้า ให้เข้าใจแจ่มแจ้ง

(2) พนักงานสนามไปทำการสอบสวนเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนเป็นรายคนที่บ้านและนาไรของเกษตรกรนั้น ๆ เอง จนกระทั่งเมื่อได้รับขึ้นทะเบียน พนักงานสนามก็นำทะเบียนไปให้ลูกค่างดงลาเมื่อรื้อที่บ้านของตนเอง ในการนี้ลูกค่างดงไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเดินทางไปยังสำนักงานสาขาประจำจังหวัดแต่อย่างใด

(3) ในการขอกู้เงิน ลูกค่างดงเพียงแต่ นำสมุดบัญชีมาแสดงความจำนงขอยืมจากพนักงานสนามซึ่งทำงานอยู่ในท้องที่ของตน และพนักงานสนามจะไปหาลูกค่างดงขอกู้ถึงบ้านและนาไรเอง เพื่อร่วมหารือและช่วยเหลือทำคำขอกู้ หนังสือ และหนังสือคำประกันให้ลูกค่างดง

(4) สำหรับอำเภอซึ่งอยู่ทางไกลสำนักงานสาขาประจำจังหวัด สาขาจะจัดตั้งหน่วยของสาขาประจำอำเภอนั้น ๆ ขึ้น เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรในท้องที่บางไกลอีกในเรื่องดังนี้ คือ (ก) สอบสวนคัดเลือกเกษตรกรผู้สมัครขึ้นทะเบียนเป็นลูกค่างดง (ข) ให้การศึกษาคณะกรรมและลูกค่างดงในเรื่องสินเชื่อการเกษตร (ค) ร่วมหารือและช่วยเหลือลูกค่างดงเพื่อทำคำขอกู้ หนังสือ และหนังสือคำประกันโดยลูกค่างดง (ง) ร่วมมือกับส่วนราชการส่งเสริมการเกษตรให้คำแนะนำทางวิชาการแก่เกษตรกรและ (จ) ขอความช่วยเหลือและร่วมหารือแก้ไขอุปสรรคเพื่อให้ลูกค่างดงสามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ตามกำหนด

(5) เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของลูกค่างดง สำนักงานสาขาของธนาคารนี้ จัดบริการเคลื่อนที่ออกไปจ่ายเงินกู้แก่ลูกค่างดงตามอำเภอต่าง ๆ ในเขตภูมิพิสัยที่รับผิดชอบ และออกไปรับชำระหนี้เงินกู้จากลูกค่างดงตามอำเภอต่าง ๆ ในระยะหลังการเก็บเกี่ยว ในการนี้บริการเคลื่อนที่ของสาขาอำนวยความสะดวกแก่ลูกค่างดงและบุคคลอื่น ๆ ในท้องที่ในเรื่องเงินฝากด้วย

การดำเนินงานให้เงินแก่เกษตรกรในปี 2510

เมื่อต้นวราคม 2509 ธนาคารได้จัดตั้งสาขาขึ้นดำเนินการแล้ว 5 สาขา ประจำจังหวัด เชียงราย เพชรบูรณ์ พระนครศรีอยุธยา อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์ และของธนาคารดำเนินงานทั้ง 5 สาขา ปรากฏอยู่ใน "รายงานสรุปการดำเนินงานของสาขา จนถึง 30 เมษายน 2510" ซึ่งฉบับบรรยายได้แจกแก่ผู้เขาประชุมโดยทั่วกัน

สำหรับสาขาเดิม 5 สาขาที่ คาดว่าจนถึงสิ้นปี 2510 จะสอบสวนคัดเลือกเกษตรกรขึ้นทะเบียนเป็นลูกค่างดง และสอบสวนให้เงินกู้ได้ประมาณ 12,000 ครอบครัว จำนวนเงินกู้ประมาณ 56 ล้านบาท

นอกจากนี้ ตั้งแต่พฤษภาคม 2510 ธนาคารจะจัดตั้งสาขาใหม่ขึ้นอีก 10 สาขา ประจำจังหวัด เพชรบูรณ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ ปราจีนบุรี ระยอง สุพรรณบุรี สระบุรี ปัตตานี และนครศรีธรรมราช คาดว่าจนถึงสิ้นปีนี้ ทั้ง 10 สาขาใหม่จะสอบสวนคัดเลือกเกษตรกรเป็นลูกค่างดงและสอบสวนให้เงินกู้ได้ประมาณ 16,000 ครอบครัว จำนวนเงินกู้ประมาณ 64 ล้านบาท

รวมจนถึงสิ้นปี 2510 ทั้ง 15 สาขาจะให้เงินแก่เกษตรกรโดยตรงได้ประมาณ 28,000 ครอบครัว จำนวนเงินกู้ประมาณ 120 ล้านบาท

บริการพิเศษในปี 2510

1. การร่วมมือกับ รพช และ ไอเอ็มซี
2. การร่วมมือกับบริษัทลาดาเบรียน (ประเทศไทย) จำกัด